Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

erityisasiantuntija Ulla Palander

Lausunto
24.5.2024

Eduskunta
Talousvaliokunta

Viite: Talousvaliokunta tiistai 28.05.2024 klo 12.00 / E 30/2024 vp / Asiantuntijapyyntö

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN LAUSUNTO E 30/2024 VP VALTIONEUVOSTON SELVITYS: E-KIRJE EU:N KOMISSION TIEDONANNOSTA BIOTEKNOLOGIAN JA BIOVALMISTUKSEN VAUHDITTAMISEKSI EU:SSA

Työ- ja elinkeinoministeriö kiittää talousvaliokuntaa mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto E-kirjeestä EU:n komission tiedonannosta bioteknologian ja biovalmisuksen vauhdittamiseksi EU:ssa.

EU:n komissio antoi 20.3.2024 tiedonannon (COM(2024) 137 final): Tulevaisuuden rakentaminen luonnon avulla: bioteknologian ja biovalmistuksen vauhdittaminen EU:ssa (Building the future with nature: Boosting Biotechnology and Biomanufacturing in the EU).

Tiedonannon tavoitteena on mahdollistaa bioteknologian ja biovalmistuksen kasvun lisääntyminen EU:n teollisen kilpailukyvyn ja kestävyyden edistämiseksi. Samaan aikaan on myös pystyttävä vastaamaan muiden maiden kehitykseen bioteknologiassa ja biovalmistuksessa, kun esim. Yhdysvallat, Kiina ja Intia ovat viime vuosina panostaneet vahvasti näihin aloihin.

Tiedonannossa tuodaan esille EU:n bioteknologian ja biovalmistuksen haasteita, joihin tiedonannossa mainituilla toimenpiteillä pyritään löytämään ratkaisuja.

1. Toimenpide-ehdotukset:
2. Yksinkertaistettu sääntelykehys ja nopeampi pääsy markkinoille
3. Parempi tuki skaalautumiselle ja sääntelyn helpottamiselle
4. Tekoälyn ja generatiivisen tekoälyn käyttö
5. Yksityisten investointien lisääminen
6. Lisää julkisia investointeja alan yksityisten investointien kannustamiseksi
7. Oikeudenmukaisen vertailun mahdollistaminen fossiilipohjaisten tuotteiden kanssa
8. Suuremmat markkinat bioteknologialle ja biovalmistukselle
9. Komissio tarkistaa EU:n biotalousstrategiaa vuoden 2025 loppuun mennessä

Suomi on vaikuttanut EU-avaintavoitteidensa mukaisesti systemaattisesti siihen, että biotalouden kasvun mahdollisuudet huomioidaan vahvasti erityisesti EU:n teollisuuspolitiikassa, ja että biotalouden tutkimuksen ja kehityksen panostukset realisoituvat myös investointeina Suomeen ja EU:iin. Suomi pitää erittäin hyvänä, että komissio on

nyt antamallaan tiedonannolla sitoutunut edistämään useita Suomelle tämän kokonaisuuden kannalta tärkeitä tavoitteita ja tunnistanut alaan liittyvän potentiaalin unohtamatta sen keskeisiä haasteita, joihin komissio pyrkii löytämään ratkaisuja.

Komissio on tiedonannossa ilmoittanut tekevänsä tutkimuksen analysoidakseen bioteknologiaan ja biovalmistukseen liittyvän lainsäädännön virtaviivaistamista ja yksinkertaistamista sekä niistä syntyvien tuotteiden nopeampaa hyväksymistä ja markkinoille pääsyä. Tutkimus valmistuu kesäkuussa 2025 ja se voi olla pohjana uudelle EU Biotech Actille. Suomi näkee kuitenkin, että komission tulisi ensin tehdä toimeenpanosuunnitelma tiedonannon toimenpiteille ja tarkastella sen jälkeen uuden sääntelyn tarvetta. Suomi pitää tärkeänä myös sitä, että komissio tarkastelee tarvittavilta osin mahdollisuuksia sääntelyn päällekkäisyyksien ja ristiriitaisuuksien karsimiseksi sekä hallinnollisen taakan vähentämiseksi.

Suomi pitää komission tavoin tarpeellisena EU:n biotalousstrategian uudistamista vuoden 2025 aikana vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä. Suomi pitää tärkeänä, että biotalous ja bioteknologia tunnistetaan horisontaalisesti EU:n politiikoissa ja sen ohjauskeinoissa ja että bioteknologia ja biovalmistus tulevat osaksi EU:n biotalousstrategiaa.

Suomi yhtyy komission näkemykseen siitä, että biotalouden edistäminen edellyttää panostamista tutkimuksen ja innovaatioiden investointeihin, skaalautumiseen ja kaupallistamiseen. Suomi korostaa, että EU:n tulee säilyttää johtoasemansa biotaloudessa ja kyetä vastaamaan globaaliin kilpailuun panostamalla voimakkaasti strategisesti tärkeisiin aloihin kuten bioteknologiaan ja biovalmistukseen.

Suomi kannattaa tavoitetta syventää yhteistyötä komission ja kansainvälisten kumppaneiden, kuten Yhdysvaltojen, kanssa, sillä EU:n tutkimus- ja innovaatiokumppanuudet sekä kansainväliset testaus- ja pilotointiympäristöt luovat edellytyksiä kestävän bioteknologian ratkaisujen kaupalliseksi edistämiseksi myös EU:n ulkopuolella.

Suomi tukee tiedonannon toimenpiteitä tekoälyn käyttöönoton nopeuttamiseksi bioteknologiassa ja biovalmistuksessa, koska Suomen tavoitteena on olla kansainvälisessä vertailussa kestävä voittaja kaksoissiirtymässä vuoteen 2030 mennessä.

Suomi tukee toimenpiteitä julkisten ja yksityisten investointien edistämiseksi ja kehittämiseksi bioteknologiassa ja biovalmistuksessa.

Suomi korostaa, että bioteknologian lisäksi on tarkasteltava myös muita biotalouden antamia mahdollisuuksia.

Bioteknologia ei ole vahvasti mukana Suomen vuonna 2022 päivitetyssä kansallisessa biotalousstrategiassa, jonka visiona on saada biotaloudesta korkeampaa arvonlisää kestävästi. Bioteknologian merkitystä on korostettu helmikuussa komissiolle jaetussa vaikuttamispaperissa ”Key Actions on Bioeconomy in the EU”, jossa todettiin, että biotalouden ja bioteknologia tulisi olla keskeinen osa EU:n teollisuuspolitiikkaa ja sen välineitä. Suomen vaikuttamispaperiin ovat liittyneet Espanja, Italia, Ruotsi, Viro, Latvia ja Liettua. Komission tiedonanto sisältää yhteneväisiä päämääriä Suomen kansallisen biotalousstrategian ja vaikuttamispaperin kanssa.